
TÉNYEK ÉS VÉLEMÉNYEK A KRITIKAI GEOGRÁFIÁRÓL, A 3. NEMZETKÖZI KRITIKAI GEOGRÁFIAI KONFERENCIÁRÓL

A NEMZETKÖZI KRITIKAI FÖLDRAJZI CSOPORT¹

(The International Critical Geography Group)

JOE PAINTER

E rövid írásban a Nemzetközi Kritikai Földrajzi Csoport fejlődését és eddigi tevékenységét vázolom fel. A Nemzetközi Kritikai Földrajzi Csoport (ICGG) olyan geográfusok és más kutatók hálózata, akik elkötelezték magukat a kritikai és radikális földrajz fejlődése mellett az akadémián belül és azon kívül. A kritikai földrajzok a kutatáson, a tudományos munkán, a tanításon és más tevékenységeken keresztül olyan tudást és értelmezést szeretnének kialakítani, amely hozzájárulhat a kiszákmányolás és az elnyomás elleni harchoz, és elősegíti a társadalmi változást.

Az ICGG közvetlen gyökerei egy 1997 augusztusában Vancouverben tartott konferenciához nyúlnak vissza. A kritikai földrajznak ezt az alakuló konferenciáját a University of British Columbia és a Simon Fraser University geográfusai rendezték. Jelentős támogatást kaptak egy ausztrál, európai, indiai, japán és dél-afrikai kutatókból álló informális csoporttól. A vancouveri konferencia csúcspontja a jövő megvitatására szánt ülés volt. A konferencia résztvevői közül önkéntesek vállalták, hogy kialakítanak egy kritikai földrajzosokból álló nemzetközi hálózatot, és megtervezik a további tevékenységeket. Tizenkét ország, öt kontinens képviselőiből megalakult egy irányító bizottság, melynek tagjai időszakonként változnak, és amely számos új taggal bővült megalakulása óta. 1999-ben az irányító bizottság megfogalmazta a csoport „Szándéknyilatkozatát”. Ennek közzétételére az *Environment and Planning D: Society and Space* című folyóiratban került sor (International Critical Geography Group 1999) egy vezércikkkel együtt, amelyben az irányító bizottság két tagja, *Caroline Desbiens* és *Neil Smith* (1999) kifejtette az ICGG alapelveit és politikai céljait. Megszületett az ICGG weboldala, linkeken keresztül elérhető a szándéknyilatkozat is, több nyelven, illetve az előbb említett cikk is. A weboldalon található egy levelezőlista is, amelyen véleményt és információt lehet cserélni az ICGG-ről. Ha valaki csatlakozni szeretne a levelezőlistához, csak követnie kell a weboldalon lévő utasításokat.

Az ICGG két további konferenciát tartott, 2000-ben Taegu-ban, Dél-Koreában és 2002-ben Békéscsabán. A taegu konferencia – mások mellett – sok kelet-ázsiai

kutató részvételével zajlott, és kiváló eszmecseréknek adott otthont az ázsiai politikai és gazdasági környezetről, ideértve a koreai „IMF válság” hatásait és a koreai félsziget megosztottságának geopolitikáját. A taegui konferenciáról szóló beszámolók elérhetőek az ICGG weboldalán. A békéscsabai konferencia 180 résztvevőt vonzott a világ 40 országából. Az eddigi ICGG konferenciák történetében ez volt a legváltozatosabb a résztvevők nemzetiségét tekintve. Nemrégiben jelent meg egy beszámoló a békéscsabai konferenciáról az *Antipode* folyóiratban az egyik szervező tollából (Bialasiewicz 2003). Már a következő, 2005-ös mexikói konferenciának is megkezdődött a szervezése.

Az ICGG nem hivatalos szervezet, hanem egy hálózat. Jelenleg nincs tagsága, nincsenek formális szervezetei, nincs alapszabálya és nincsenek pénzügyi forrásai. Az irányító bizottság olyan informális testület, amely önkéntes alapon végzi különféle feladatait. A csoportnak nincs „házi” folyóirata, de laza kapcsolatban áll az *Acme*-vel, a kritikai földrajz on-line folyóiratával. Az *Antipode*-dal is együttműködik, amely önzetlen pénzügyi támogatást is biztosított a harmadik ICGG konferenciának utazási támogatás formájában.

A konferenciákon számos, a nemzetközi kritikai földrajz fejlődésével kapcsolatos téma merült fel. Először is, világossá vált, hogy a „kritikai geográfia” mindenhol mást jelent, vagyis a kritikai földrajznak is van földrajza. Az ICGG létrehozása előtt már nagy hagyományai voltak a kritikai geográfiának többek között Kanadában, Franciaországban, Japánban, Latin-Amerikában, Skandináviában, az Egyesült Királyságban és az USA-ban. Az ICGG tiszteli és támogatja ezeket a hagyományokat. A csoport semmilyen formában nem akarja ezeket a hagyományokat kisajátítani vagy felváltani, nincs is abban a helyzetben, hogy ezt megtegye. Más vidékeken a kritikai földrajz kevésbé fejlett. Az is világossá vált, hogy a kritikai geográfusokat motiváló politikai kérdések is változnak a kontextussal. Az ICGG előtt álló egyik legnagyobb kihívás tehát az, hogy a különböző helyeken élő kritikai földrajzosok közötti kapcsolatok fejlesztésén dolgozzon, és támogassa a közös projektet úgy, hogy ne törölje el a politikai és kontextuális különbségeket a kritikai geográfusok között. Ehhez a kihíváshoz kapcsolódik a nyelv kérdése is. Az eddigi ICGG konferenciákon az angol nyelv volt a kommunikáció elsődleges eszköze. Sok jelenlegi vagy jövőbeni résztvevőt ez a gyakorlat kizár a kommunikációból. Ezt a problémát nem könnyű megoldani, különösen mivel az ICGG-nek nincsenek saját pénzügyi forrásai. Mégis, továbbra is keresnünk kell a megoldást.

Végül, nagyon fontos kérdések merültek fel az ICGG politikai projektjéről. Az egyik oldalról jelen van az igény, hogy konferenciáink ne csupán a többi nemzetközi földrajzi találkoztól megkülönböztethetetlen akadémiai fórumok legyenek. Másrészt felismertük, hogy néhány nehéz körülmények között dolgozó kritikai geográfusnak már a hasonló gondolkodású kollégákkal való találkozás is nagy nyereség. Az ICGG résztvevői mindig is szerettek volna tenni a tudományos világ politikai tevékeniségektől és harcoktól való elszigetelődése ellen. Sok esetben ez nyílt együttműködést és egyúttal dolgozást jelent politikai vagy társadalmi mozgalmakkal, habár a politikailag meghatározott földrajzi gyakorlat igen nagy területet ölel fel, és

a lehetőségek a kontextustól függően változnak. A kritikai földrajz jövőjéről szóló viták középpontjában az a kérdés áll, hogy mit is jelent „kritikainak” lenni. Más szavakkal, mi az, ami közös bennünk, kritikai geográfusokban? Nem könnyű a felelet, de a mexikói konferencián tovább fogjuk keresni a válaszokat.

Fordította: Bakti Mária

Jegyzetek

¹ Jelen írás a 3. Nemzetközi Kritikai Geográfiai Konferencia (Békéscsaba, 2002. június 25–30.) tájékoztató köszöntő plenáris előadásának, illetve utólagos kiegészítésének magyar nyelvű változata.

Irodalom

- Bialasiewicz, L. (2003) The many wor(l)ds of difference and dissent. – *Antipode: A Radical Journal of Geography*. 35. 14–23. o.
- Desbiens, C.–Smith, N. (1999) The International Critical Geography Group: forbidden optimism? – *Environment and Planning D-Society & Space*. 17. 379–381. o.
- International Critical Geography Group (1999) Statement of purpose. – *Environment and Planning D-Society & Space*. 17. 382. o.
- Acme: <http://www.acme-journal.org/>
- Environment and Planning D* editorial: <http://www.envplan.com/html/d1704ed.html>
- ICGG mailing list: http://econgeog.misc.hit-u.ac.jp/icgg/icgg_ml.html
- ICGG website: <http://econgeog.misc.hit-u.ac.jp/icgg/>
- Statement of Purpose: http://econgeog.misc.hit-u.ac.jp/icgg/Statement_ICGG.html

